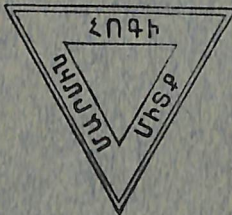

2192

ՇԻՆԻՉ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՃՈՆ Բ. ՄՈԹ
ՇԷՐԻՈՒՏ ԷՏԻ

Ե. ՊՈՒԼԻՍ

ՏՊԱԿՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ՄԱՅՔԷՆՍԵԱՆ

1920

241

Մ-85

241

Ա-ՁԾ

ՇԻՆԻՉ ՔԵԼԱԴՐՈՒՅԻՒՆՆԵՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄՈՒՅԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՃՈՆ Բ. ՄՈԹ

ՇԵՐԻՈՒՏ ԷՏԻ

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Ա Ծ

Երիտասարդաց Գրիտոնէական Ընկերակցութեան
Նիւ Եորքի Միջազգային Ցանձնաժողովին կողմէ
հրատարակուած Անգղիական ընագրէն

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

1920

2010

2001

ՇԻՆԻՉ ԹԵԼԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՍՆ Ա.

Այս տետրակին թելադրութիւններն ուղղուած են անոնց որ կը փափաքին Յիսուս Քրիստոսի յայտարարութիւնները փորձել և առօրեայ կեանքի մէջ գիտնալ Անոր զօրութիւնը նկարագրի շինութեան մասին: Հիմնուած են անոնք բազմաթիւ երկիրներու ամէն հասակէ մարդոց հաւաքական փորձառութեան վրայ և կը կարողացնեն մեզ՝ ըմբռնել Քրիստոնէական աշակերտութեան հնարաւորութիւնները: Եւ օգտակար հանդիսացած են թէ՛ անոնց որ առաջին անգամ կը զաւանին Անոր անունը և թէ՛ անոնց որ կը փափաքին նորոգել իր հետ իրենց հաղորդակցութիւնը:

1. Վճռապէս և կատարելապէս լքենք ամէն ինչ որ բանականութիւն, խիղճ և փորձառութիւն չեն ստակար կամ երկբայելի կը ցուցնեն: Ամբողջովին լքելու ենք ամէն ծանօթ մեղք, խոշոր ու աւերի՛չ մեղքերէն բոլոր թէ փոքր կամ թաքուն կարծեցեցեալներէն: Երբեք յոյս չկայ որ մէկը յաջողի յատակ զաղափար մը կազմել Քրիստոսի վրայ, կամ փորձն առնել անոր հրաշագործ զօրութեան, եթէ

52979-ահ

38685-67

գլխանալով կը հանդուրժէ ունէ մեղքի գոյութեան՝ իր կեանքին մէջ: Հաստատ որոշելու ենք լքել ամէն ունակութիւն կամ վարժութիւն, որ ծառայած է նկարագիրը տկարացնել կամ հոգեւոր տեսողութիւնն աղօտացնել: Դիւցազնօրէն լքելու ենք ամէն սովորութիւն որ կամքը կը տկարացնէ կամ խիղճը կը խանձէ: Անպիտակ զգուշանալու ենք ամէն տեղէ, ուր յաճախելով աւելի պիտի զժուարանայ մեր ճակատամարտը փորձութեան հետ, կամ աւելի անստոյգ պիտի դառնայ մեր ազատումը մեր տարակոյսներէն: Խուլ ըլլալու ենք այն ձայներուն և խօսակցութիւններուն որ անսուրբ յիշատակներ կ'արթնցնեն և միտքը ամօթալի երեւակայութիւններու մէջ կը թափառեցնեն: Առ յաւէտ լքուելու են ամէն այնպիսի գիրքեր ու նկարներ որոնք միտքը պղծութեամբ կը լեցնեն և մեզի արգելք կ'ըլլան իրականացնել մեր նոր ու բարձր գաղափարականներն ու յոյսերը: Չենք կրնար կրակի և վառօդի հետ խաղալ: Անհրաժեշտ է որ զատուինք այն ընկերներէն ու ընկերակցութիւններէն որոնք անցեալին մէջ մեզ ետ պահած են և որոնք մեզի զժուարին, եթէ ոչ անկարելի, պիտի դարձնեն նոր շաւղին մէջ յարատեւել: Մէկ խօսքով, հին կեանքի հետ մեր բոլոր կապերը խզելու ենք յայտնի և անվիճելի կերպով: Ո՛րքան վճռական ու կտրուկ ըլլանք կենսական այս կէտին վրայ, այնքան ստոյգ՝ ու արագ պիտի յառաջանանք կատարեալ ազատութեան, յաղթութեան, հոգեւոր գիտութեան և զօրութեան շաւղէն: Բազմաթիւ ցեղերու և երկիրներու պատկանող հազարաւոր երիտասարդներու փորձառու-

թիւնը վճռապէս կ'ապացուցանէ թէ մարդու շատ աւելի դիւրին է ամբողջովին անճատուր ըլլալ Գրիստոսի քան կիսովին: Գրիստոս ինքզինք չյայտներ և իր զօրութիւնը չհաղորդէր այն մարդուն որ իրաւախոհ կ'ըլլայ: Ինք պնդեց թէ ոչ ոք կրնայ երկու տէրոջ ծառայել: Ուստի ամէն գնով այրենք մեր ետեւի կամուրջները, յաւիտեան խզուինք անգոհացուցիչ անցեալէն և իր բոլոր յուսախաբութիւններէն, ձախողանքն ու կտրուստէն: Խզուելէ ետեւ ալ՝ մոռնանք զայն և վազենք ճշմարիտ ազատութեան երկիրը:

2. Սկսինք անմիջապէս ուղիղ ունակութիւնը կազմել Սուրբ Գիրքն ուսանելու, որպէս զի ամուր ու օգտակար նկարագրի և հաւատքի տիրանանք: Ոչ ոք կրնայ զօրեղ ու բազմարդիւն մարմին ունենալ և զայն քաջառողջ պահել առանց կանոնաւոր ու բաւական սնունդ ստանալու և այդ սնունդը պատշաճապէս իւրացնելու: Ոչ մէկ մարդ կրնայ իմացական ըմբռնողութեամբ ու արտադրիչ կարողութեամբ զարգանալ՝ առանց իր միտքը կանոնաւորապէս զբաղեցնելու իմացական զժուարին հարցերով: Նոյնքան ճշմարիտ է թէ մարդիկ չեն կարող բարոյական ու կրօնական զործունէութեամբ և հոգեւոր ներհայեցողութեամբ զարգանալ՝ առանց կանոնաւորապէս ու կատարելապէս ուսումնասիրելու Գրիստոնէութեան սկզբնատիպ գիրքերը: Այսպիսի ուսումնասիրութիւն հարկ է՝ մեզի ցոյց տալու համար մեր կեանքերուն կարօտութիւններն ու կարելիութիւնները: Էական է խզի ձայնն արթնցնել ու կենդանի պահել: Առանց անոր, կամ-

քին անկարելի է շարժիլ ու գործել՝ յաջողապէս պայքարելու համար փորձութեան հետ։ Այդ գիրքերուն ուսումնասիրութեան պահուն կրնայ մէկը լաւագոյնս մշակել համաչափ, պարզ ու վստահելի նկարագիր և ուշիմ ընութիւն։ Սուրբ Գրոց ուսումը, մանաւանդ կեդրոնական մեծ դէմքին, Յիսուս Քրիստոսի, ուսումը, լոյսի ամենամեծ հեղեղը կը սփռէ մեր տարակոյսներուն կամ կրօնի վերաբերեալ անպատասխանի հարցումներուն վրայ։ Մեր միտքերը Սուրբ Գրոց սկզբունքներուն ու օրինակներուն վրայ աշխատցնելով լաւագոյն պատրաստութիւնը կը տեսնենք մեր ընկերներուն ու ազգին օգտակարապէս ծառայելու կեանքի մը համար։ Այդ պիտի պատրաստէ մեզ ճշմարիտ առաջնորդի պաշտօնին, որպէս չէ կարող պատրաստել գիրքերու ուրիշ ունէ հաւաքածոյ։

Քրիստոսը ճանչնալու և Անոր ազդեցութեան հմայքին տակ մտնելու փափաք ու նպատակ ունեցողներուն համար ամենակարեւոր է որ ամէն օր քիչ մը ժամանակ տան Քրիստոսի և անոր վարդապետութիւններուն, նաև Սուրբ Գրոց միւս գիրքերուն ուսումնասիրութեան։ Այս կեանք ընդլայնող ունակութիւնը կազմելու համար ամէն օր որոշ ժամանակ մը յատկացնելու ենք անոր։ Եթէ որոշ կամ հաստատուն ժամանակ մը չունենանք, փորձառութիւնը կը ցուցնէ թէ բնաւ չենք ունենար յաճախ։ Աշխարհի ամէն կողմը մարդիկ փորձով սորված են թէ այս նպատակին յարմարագոյն ժամն է անբաղդատելիօրէն իւրաքանչիւր օրուան ճիշտ սկիզբը։ Այս կը բացատրէ յարածուն

տարածումը Առաւօտեան Պահու գրութեան, որ է ամէն օրուան գէթ առաջին կէս ժամը, առանց բացառութեան, Սուրբ Գրոց ուսման նուիրել ազօթքով ու խորհրդածութեամբ։ Չկայ ունակութիւն մը որ ասոր չափ օգտակար ըլլայ մեզի բարոյապէս ու հոգեւորապէս։ Իրօք, միւս միջոցներուն օգտակարութիւնը մեծ մասամբ կախում պիտի ունենայ այն եռանդէն ու հաստատամտութենէն, զորս ի յայտ կը բերենք այս կենսական վարժութիւնն հաստատելու և պահպանելու համար։ Այս առիթով պէտք է շեշտել թէ մեր հոգեւոր յառաջդիմութեան նպատաւոր պիտի ըլլայ լաւագոյն գիրքեր կարդալ Քրիստոնէական վարդապետութեան և Քրիստոնէական փորձառութեան վրայ, նաև Քրիստոնէական կեանքի ու սկզբունքները՝ անձնական, ընկերային ու ազգային հարցերու պատշաճեցուցման վրայ։ Բարի Քրիստոնեաներու կենսագրութեան ընթերցումն ալ շատ խրախուսիչ է Քրիստոսի հետեւիլ սկսողներուն։ Բայց այս միւս գիրքերէն ոչ մին, նոյն իսկ լաւագոյնը, առաջնութիւն ստանալու է Քրիստոնէութեան սկզբնատիպ գրութիւններուն, այն է Սուրբ Գիրքին, ուսումնասիրութեան վրայ, Սուրբ Գիրքին՝ որ միւս բոլոր կրօնական օգտակար գրականութեան ներչնչումն ու տիրող զաղափարներն հայթայթած է։

Յ. Ամէն օր քիչ մը ժամանակ տալու ենք առանձնական աղօթքի։ Ամէն դարու և ամէն երկրի մէջ ճշմարիտ աղօթքի սովորութիւնը գլխաւոր սատար եղած է հոգեւոր յառաջդիմութեան։ Ոչ ոք երբեք կատարեալ յաղթութիւն տարաւ իր փոր-

ձուլութիւններուն վրայ կամ գոհացուցիչ լոյս ստացաւ իր կրօնական չփոթութիւններուն մէջ առանց աղօթքով Աստուծոյ նայելու սովորութեան: Աստուած մեր երկնաւոր Հայրն է, և աղօթքն է պարզապէս Անոր հետ խօսիլ: Մեզ շահազրգոյց ամէն բանի — մեր բարոյական պայքարներուն, մեր իմացական դժուարութիւններուն, մեր անձնական յոյսերուն, երկիւղներուն և տենչերուն — վրայ Անոր խօսելու ունակութիւնը մշակելու ենք: Մինչեւ իսկ եթէ մէկը չհաւատար աղօթքի, պարտի աղօթել սա պարզ պատճառով թէ աղօթքն է բան մը որ կրնայ ստուգուիլ մի միայն աղօթելով: Որքան դժուար ըլլայ մարդու մը՝ աղօթել, նոյնքան պարտի աղօթել: Նոյն իսկ եթէ երբեք չդիւրանայ աղօթել, տակաւին պէտք պիտի ունենանք այս վաշտութեան և երթալով պիտի օգտուինք անկէ: Լաւ պիտի ըլլայ ուշի ուշով կարդալ աղօթքի վրայ գրուած օգտակար գիրքեր: Այլ աւելի լաւ պիտի ըլլայ ուսումնասիրել Քրիստոսի սովորութիւնը և տեսութիւնը աղօթքի նկատմամբ և աղօթքի դերը նախնի Քրիստոնեաներու կեանքին մէջ: Նոր կտակարանով կրնանք խեղճն սկսիլ այս երկու կարեւոր նիւթերուն ուսումնասիրութիւնը: Ուր որ կարելի է, օրը գէթ մէկ անգամ առանձնանալու ենք առանձին աղօթքի համար: Եթէ չկայ տեղ մը ուր կրնանք առանձնանալ այս նպատակով, կըրնանք աղօթել մինչ առանձին կը քալենք գիշերը բաց երկնքին տակ, կամ ցերեկը մեկուսի վայր մը: Կրնայ նաև մէկը միտքով մեկուսանալ սորվիլ և այսպէս աղօթել, մինչ կը գտնուի բազմութեան

մը մէջտեղ կամ ընկերոջ մը հետ կ'աշխատի սենեակի մը մէջ: Այս կը թելադրէ կարեւորութիւնն ու անհրաժեշտութիւնը օրը քանիցս անգամ Աստուծոյ նայելու սովորութեան, ո'ւր ալ ըլլանք և ի'նչ պարագաներու մէջ ալ գտնուինք: Եթէ մէկը ժամը չորսին փորձուի, մինչև պառկելու ժամն սպասելու չէ Աստուծոյ օգնութիւն և զօրութիւն խնդրելու համար: Ապա թէ ոչ՝ պիտի պարտուի հաւանօ, էն: Ամէն ժամանակ Աստուծոյ ներկայութիւնն ու մօտութիւնը յիշելու և առաջնորդութեան, զօրութեան ու ընկերակցութեան համար Անոր նայելու այս սովորութիւնն է որ յաղթական կեանքի և ուրիշներու վրայ օգտակար ազդեցութեան գաղտնիքը կը բացատրէ:

4. Շատ փափաքելի է որ Քրիստոսը հասկնալու և Անոր օգտակարութեան փորձն անելու մէջ ամենամեծ յառաջդիմութիւնն ընել ուզողը ոչ միայն անձամբ ուսումնասիրէ Սուրբ Գիրքը և առանձինն աղօթէ, այլ և համանման փափաքներով վառուած ընկերներու խումբի մը միանայ կրօնական կենսական խնդիրներու ուսման ու քննութեան համար: Կ'ուզենք յիշեցնել թէ ի'նչ առաւելութիւն ունի Սուրբ Գրոց ուսանողներու խումբակներ կազմել միաբանութեամբ ուսումնասիրելու համար ուղղակի այն գիրքերը, որոնք Քրիստոսի և Անոր թագաւորութեան տարածման վրայ կը խօսին: Այս է գիտական աշխատանոցի մեթոտը, զոր կը գործածեն այլազան ազգերու պատկանող յառաջադէմ ուսանողները: Եւ այս է որ մեծ արդիւնքներ տուած է ուսման այլազան ճիւղերու

մէջ : Մենք ուսման ամէն ուրիշ ճիւղի մէջ օգուտ կը քաղենք մասնագէտներու առաջնորդութենէն : Այս ամենակարեւոր նիւթին ուսման մէջ գերազանցօրէն օգտակար պիտի ըլլայ առաջնորդուիլ խրատովն ու թելադրութիւններովն իմաստուն ու վստահելի անձի մը , որ , իր հաշուին , խորհրդով ու կեանքով , աշխատած է այն նոյն գեանքին վրայ զոր մենք ուսումնասիրել կը բաղձանք : Մեր իմացական ու հոգեւոր վստահութիւնը գրաւող այդօրինակ ուսուցիչ կամ առաջնորդ մը առատ լոյս պիտի սփռէ մեզ շփոթեցնող խնդիրներու վրայ , որոնց պատասխանէն այնքան բան կ'ախտալ է : Բաց աստի , Սուրբ Գրոց ուսման համար միացող ուսանողական խմբակի այս գրութիւնը կը նպաստէ մեր ուսումնասիրութեան շահեկանութեան և կատարելութեան : Ուսանողները պիտի խթեն իրարու միտքերը և ճոխացնեն իրարու փորձառութիւնը : Կրնան նաև իրարու մեծ օգնութիւն ընծայել նկարագրի պայքարներու մէջ և զիրար անշահախնդրական ու հերոսական ծառայութեան մղելու մէջ : Ուստի , երբ մեզի պատեհութիւններ ներկայանան կեանքի , ճակատագրի և ազդեցութեան վերաբերեալ այս ամենամեծ խնդիրները միաբանութեամբ ուսումնասիրող խմբակներ կազմելու , ամէն մէկս բոլոր սրտով այդ խմբակներուն միանանք և բոլոր մեր կրցածն ընենք քաջալերելու համար մեր ընկերները որ նոյնպէս ընեն :

Տ. Որչափ կարելի է՝ մտերմօրէն միանանք Քրիստոսի այն հետեւողներուն , որոնք եռանդազին ու խղճմտօրէն Անոր հնազանդած ըլլալով մե-

ծագոյն յառաջդիմութիւնն ըրած են նկարագրով ու օգտակար ծառայութեամբ Քրիստոսի նմանելու մէջ : Հաւատոյ մթնոլորտ ըսուած բան մը կայ և մեծ մասամբ կը գտնուի այնպիսիներու ներկայութեան մէջ , որոնք ամէնէն աւելի ծանօթացած են Քրիստոսի : Անձեր կան , որոնց քով մեզի կը դիւրանայ հոգեւոր բաներ հասկնալ և մեր հասկցածներուն մէջ հնազանդելու քաջալերութիւն ստանալ : Մենք ստիպողական պէտք ունինք ամէն օգնութեան զոր երբեք կրնանք ձեռք բերել ուէտալըրէ : Չգրկենք մենք մեզ այն մեծ օգուտէն , որ կու գայ Քրիստոսն անձամբ ճանչցողներուն հետ սերտ ընկերակցութենէ : Այս կը յիշեցնէ Ուսանողներու Քրիստոնէական Ընկերակցութեան , եթէ կայ ձեր գոլէճին կամ ժողովրդին մէջ , արածութիւններէն օգտուելու օգտակարութիւնը : Այս կը շեշտէ նաև Քրիստոնէական Եկեղեցիին կարեւորութիւնը : Ո՛րչափ կարեւոր է որ ուսումնասիրենք Աստուածային այս հաստատութիւնը և հասկնանք թէ ի՞նչպէս կրնայ մէկը օգտուիլ անոր առանձնաշնորհներէն և անոր քրիստոնէավայել գործունէութիւններուն մասնակցիլ : Քրիստոս կը ճանչնար անհատ մարդիկը : Կը ճանչնար նաև մարդկութիւնը : Հետեւապէս իր կրօնը անհատական չէ միայն , այլ ընկերային եւս : Ինք որոշ ցոյց տուաւ թէ մէկը չկրնար ճշմարիտ Քրիստոնէայ ըլլալ՝ իր նմաններէն մեկուսանելով : Միայնակ կենալ փորձողն է որ կ'իյնայ : Բարեբախտաբար ամէն երկրի մէջ Քրիստոսի անկեղծ աշակերաներ ու հետեւողներ կը գտնուին , որ չքնաղ արածութիւն կը համարին

հաւատարիմ ըլլալ զՔրիստոս ճանչնալ ջանացողներուն և բարեկամութեան ճշմարտագոյն պարտականութիւնը կատարել անոնց, ինչ որ իրարու օգնել է կեանքի ամենախորին բաներուն մէջ: Առանձինն չկուրինք: Առանձինն չխարխափինք սկեպտականութեան ու անհաւատութեան բաւիղներուն մէջ: Ո՛հ, ի՛նչ զժնդակ է առանձնութիւնը այդպիսի պայմաններու տակ և պոչքարին անյաջողութիւնը գրեթէ յորձափ անխուսափելի: Սիրով ու բոլոր հոգւով ընդունինք, մանաւանդ, բարեկամական հրաւերներն ու ընկերակցութիւնն աջախիսներու, որոնք Յիսուսի օրինակին հետեւելով և Անոր հրամաններուն հնազանդելով ցուցած են թէ Անոր բարեկամներուն ներքին շրջանակը կը կազմեն ճշմարտապէս:

6. Զանաւոր օգնել ուրիշներու: Աշխարհի ամէն կողմը բազմութիւններու կողմէ հաստատուած ուշագրաւ իրողութիւն մ'է թէ Քրիստոս ինքզինք ամէնէն աւելի կը յայտնէ անոնց որ ինքզինքնին կը մոռնան՝ ուրիշներու ծառայել ջանալով: Ինք «չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու» իր կրօնը անշահախնդրական է բացարձակապէս, և կրնայ լաւագոյնս ստուգուել այնպիսիներէ, որ ուրիշներու ծառայութեան կը նուիրուին անշահախնդրութեամբ, և թերեւս այնպիսիներէ միայն: Կ'արժէ զիտել թէ անոնք որ ընդարձակագոյն փորձառութիւնն ունեցած են Քրիստոսի անկեղծ ուսանողները Անոր առաջնորդելու և ծանօթացնելու մէջ, առանց բացառութեան խրատ և յորդոր

կ'ուղղեն ճամբան վնասողներուն՝ սկսիլ անմիջապէս ուրիշներու վրայ խորհիլ և անոնց օգնել աշխատիլ: Այս խրատը թէ՛ փորձառութեան համաձայն է և թէ՛ հոգեբանութեան, որոնք կը սորվեցնեն թէ մեր կրօնական նոր տենչերն ու մղումները պիտի մեռնին, եթէ չարտայայտենք զանոնք: Քրիստոս եկաւ հոչակել առ Աստուած և առ ընկեր սիրոյ նոր ու սքանչելի օրէնքը: Իր իսկ կեանքին մէջ մարմնացուց իր վարդապետութիւնն ու պատուէրը: Պարտեցաւ՝ մարդոց բարիք ընելով: Եթէ կ'ուզենք մենք հասկնալ Իր միտքը և մտնել Իր հրաշալի բաց ստոյգ կարողութիւններուն ազդեցութեան տակ, պէտք է որ համակրինք Իրեն, ջանալով ուրիշներու տրամադրել ինչ որ մենք սորված ենք, փոյթ չէ՛ թէ՛ օ՛րքան քիչ ըլլայ այն: Այսպէս պիտի կրնանք կեանքի մէջ արտայայտել սիրոյ նոր օրէնքը, որով պիտի կառավարուինք: Քրիստոսը և անոր ճշմարտութիւնը վնասողներ շատ քիչ անգամ չառին իրենց վարձքը, եթէ պատուեցին այս անշահախնդրական սկզբունքն ու բնագրը: Մեր ամէն կողմը պատեհութիւններ կան ծառայութիւն մատուցանելու: Զանաւոր փորձութեան մէջ գանուող մեր ընկերներուն օգնել, դիւրացնելով անոնց, և ոչ թէ դժուարացնելով, ուղիղն ըն'լ: Ուրիշներու հետ միաբանինք անհաշտ պայքար մղելու համար ամէն տեսակ անմաքրութեան դէմ, նաև ամէն ուրիշ չարիքի դէմ որ կը կրծէ աշխարհի լաւագոյն կեանքը:

Զանաւոր մեր համայնքն ընել այնպիսի համայնք մը, ուր ամէն մարդու պատեհութիւն կը

արուի ամէն բարի բան վայելելու : Մինչ պատեհու թիւն ունինք և մինչ կը զարգանանք փորձառութեամբ , Սուրբ Գրոց ուսանողներու դասեր ստանձնենք , մանաւանդ դեռատի մեր ընկերներուն և զպրոցականներու մէջ : Լիովին գործադրենք Մեծ Եղբօր գաղափարը , որու համաձայն ուրիշներու օգտակար ըլլալ փափաքող ամէն անձ կ'ընտրէ ուրիշ անձ մը որ մասնաւոր կարօտութիւն ունի իր համակրալից ու խոհական աջակցութեան , և գործնականապէս կը բարեկամանայ անոր , ամէն պարագայի մէջ անոր օժանդակելով և զայն դէպի յարածուն զօրութեան ու ազդեցութեան կեանք մը առաջնորդելով : Նա մանաւանդ հաւատարմութեամբ ու քաջասրտութեամբ վկայ ըլլանք Քրիստոսի , ջանալով Անոր գիտութիւնը և Անոր ճշմարտութիւնը տարածել ամէն առիթով : Անձամբ խօսակցելով , պատշաճ գիրքեր ու գրքոյններ տարածելով և հրապարակային ուղերձներով ծանօթացնենք ու հռչակենք այս սքանչելի Փրկիչը : Այս և ամէն ուրիշ միջոցներով , զորս սիրոյ անշահախնդիր հնարմացութիւնը կը թելադրէ , աշխատինք որ ուրիշներ մեզի միանան նոր շաղկին մէջ և մեզի հետ անցնին ազատութեան , արգարութեան և անշահախնդրութեան մարզերը : Առանց երբեք տարակոյսի , գործող Քրիստոնեան է որ զօրաւոր Քրիստոնեայ է , զարգացող Քրիստոնեայ է , Քրիստոսը ճշմարտապէս ներկայացնող Քրիստոնեայ է :

7. Արթուն և ժիր ըլլանք փութով հասու ըլլալու և դիմադրելու համար կարգ մը փորձու-

թիւններու , որոնք անվրէպ մեր վրայ պիտի յարձակին : Հազարաւոր փնտռողներու լայն փորձառութեան յենլով էական կը համարինք որ Քրիստոսի հետեւելու փափաք ու նպատակ յայտնողներ պատրաստուին արիաքար դիմադրուել այդ փորձերուն ու փորձութիւններուն՝ առաջին իսկ վայրկեանին երբ կը ներկայանան անոնք : Մեր այս մեծ նպատակը յայտնելէն քանի մը օր , կամ թերեւս քանի մը ժամ , յետոյ փորձութիւն կրնայ զալ մեզի սա մտածման ձեւով . « Սխալ չգործեցի՞ ես Քրիստոսն ուսումնասիրելու և Անոր հնազանդելու նպատակ յայտնելով » : Երբ փորձին այս հարցումը ներկայացնէ , անմիջապէս սա հարցումն ուղղեցէք դուք ձեզի . « Ի՞նչ ապացոյցներ կան թէ սխալ գործեցի » : Ո՛րքան շատ խորհինք այս հարցման վրայ , այնքան լիովին պիտի համոզուինք թէ սխալ չգործեցինք մենք : Պիտի չկրնանք միաք բերել խղճի ու դատողութեան գոհացում առող ուէ ապացոյց թէ սխալ գործեցինք՝ այն որոշումը տալով : Միւս կողմէ , եթէ բաւական մտածենք , պիտի կրնանք քանի մը որոշ ու գոհացուցիչ ապացոյցներ գտնել թէ մենք այն որոշումը տալով ուղիղ բանն ըրինք : Ուստի այդպիսի հարցում մը մեզ չմոլորեցնէ , և խարուելով չլքենք մեր որոշումը : Կամ , թերեւս քանի մը ժամէն պիտի փորձուինք՝ մեր ընկերներուն ծաղրին ու երգիծանքին ենթարկուելով : Անոնք կրնան անարգական ու զայրացուցիչ քննադատութիւններով և չարամիտ թելադրանքներով ջանալ ետ կեցնել մեզ մեր բարձր նպատակէն : Հա՛րկ է ըսել թէ այս մին է ամէնէն ան-

վայել ու վատ բաներէն զոր մարդ մը կրնայ ընել :
 Չկայ բան մը աւելի արհամարհելի քան արարքն
 անոր , որ անձամբ որոշում մը տալու և յարգելու
 բարոյական քաջութիւնը չունի և կը փորձէ ուրիշ-
 ները վհատեցնել կամ տկարացնել այդպիսի ձեռ-
 նարկներու պահուն : Ծաղրելու և նստատեղու հա-
 մար քաջութեան պէտք չկայ ընաւ : Բայց ահա ինչ
 որ ամենաբարձր քաջասրտութիւն կը պահանջէ .
 Բարկութիւնը և լեզուն զսպել այսպիսի զրգուռմնե-
 րու դէմ յանդիման , և անխռով յարատեւել Աս-
 տուծով տրուած բարի որոշման մէջ : Քանի՛ քանի
 անգամներ այսօրինակ անձնազսպութեան և բարի
 ընթացքի մէջ այսօրինակ յարատեւութեան պտուղն
 եղած է ծաղրողներուն ու արհամարհողներուն Քրիս-
 տոսը փնտռել տալ լըջօրէն ու Անոր հետեւի :

Ապա շատերս լուրջ ընդդիմութիւն և թերեւս
 հայածանք պիտի կրենք ազգականներու և մտե-
 րիմ բարեկամներու կողմէ : Կրնանք ճնշում կրել
 բուն իսկ համայնքէն , որ կը ջանայ ջնջել ամէն
 անհատական ձեռներէցութիւն և անձնական ազա-
 տութիւն : Գրեթէ ամէն երկրի մէջ անհամար ան-
 գամներ այսպէս եղած է Քրիստոսի ծանօթութիւնը
 և ճշմարտութիւնը տարածելու գործին մէկ չըջանին
 մէջ : Այսպէս եղաւ երբ Խնք առաջին անգամ
 յայտնուեցաւ մարդոց մէջ : Յայտնի քարոզից Խնք
 թէ անոնք որ կ'ուզեն Իրեն հետեւիլ՝ խիստ ընդ-
 դիմութիւն և բռնոն հալածանք կրել ակնկալելու
 են : Խնք երբեք Իր սղիները չձածկեց աշակերտ
 չահելու համար : Երբեք կոչ չուղղեց մարդոց վատ
 զգացումներուն , այլ՝ անոնց զիւցազնութեան :

38685-67

Իհարցաւ թէ մարդոց ու ազգերու օգտակար իր
 սկզբունքները գործադրելու համար ճշմարիտ հե-
 բոսներ ունենալու էր իբրև աշակերտ : Սորվեցուց
 թէ Իրեն հետեւողներուն երբեմն հարկ պիտի ըլլայ
 թողուլ ոչ միայն տուն ու երկիր , այլ և հայր ,
 մայր , եղբայրներ և քոյրեր : Օն , ուրիմն , արժա-
 նի հանդիսանանք այս Փրկչին ու Առաջնորդին :
 Հուսատարիմ ըլլանք ճշմարտութեան , հետեւանքն
 ի'նչ ալ ըլլայ : Փութանք մեր սերունդին և ազգին
 խորագոյն կարօտութիւնը լեցնել ճշմարիտ հերոս-
 ներ ըլլալով , կարող՝ տառապելու և ի հարկին նոյն
 իսկ մարտիրոսանալու :

Մեզմէ ոմանց՝ փորձութիւնը կրնայ գալ սա
 խօսքին ձեւով . « Քրիստոսի հետեւելու և հնազան-
 դելու որոշումս ծանուցանելէս ի վեր զզացումներս
 փոխուած չեն : Տարբերութիւն մը չեմ զգար : »
 Քրիստոսի քարոզութիւններուն կամ բանականու-
 թեան պատգամներուն մէջ բան մը չկայ որ կ'ըսէ
 թէ տարբերութիւն զգալու ենք : Սակայն շատ բան
 կայ որ կ'ըսէ թէ տարբեր կերպով գործելու ենք :
 Չզացումը շատ անապահով առաջնորդ է և ան-
 կարեւոր : Մենք Աստուծոյ կամքն ընելու ենք ու-
 րիշներու ծառայելով և Քրիստոսի նմանիլ աշխա-
 տելով , տարբերութիւն զգանք թէ չզգանք : Ան-
 հրաժեշտ չէ որ մէկը ուղիղ գործելու համար ուղիղ
 զգայ : Ուստի չառաջնորդենք մեր կեանքերը փո-
 փոխական մեր զգացումներով , որոնք մեծ մասամբ
 խառնուածքի խնդիր են , այլ՝ Քրիստոսի անփո-
 փոխ օրինակով ու վարդապետութիւններով : Մի-
 ևեւոյն ժամանակ պէտք է չեղանել թէ Քրիստոսն է ա-

կան պարտականութեան և արտօնութեան շաւղին մէջ համբերութեամբ յարատեւելուն պտուղն է ամենախորին և ամենագոհացուցիչ խնդութիւն :

Քրիստոսի ճամբէն ընթանալու մեծ նպատակը կազմողներէն ումանց պիտի գայ սա բառերով արտայայտուող երկիւղը . «Կը վախնամ որ պիտի չկրնամ տոկալ» : Սնշուշտ չենք կրնար տոկալ մեր անձնական զօրութեամբ : Չկայ մէկը որ կարենայ ամենաբարձր ու ամենասուրբ նպատակներու կառչիլ առանց իր ունեցածէն աւելի մեծ զօրութեան : Եթէ մարդիկ կարենային դիմանալ, եթէ կարենային ինքնին ըլլալ ինչ որ պարտին ըլլալ, Քրիստոսի համար հարկ չէր ըլլար մարդոց մէջ գալ իրբեւ բաւարար Փրկիչ ու ամենակալ Տէր : Մեր մէջ մեր պարտականութիւնը կատարելու կարողութիւն չգտնուելուն համար է պարզապէս որ մենք Աստուածային Փրկչին կողմը դարձած ենք այսքան իմաստութեամբ և որոշած ենք զի՛նք ճանչնալ, որպէս զի Իր զօրութեան փորձառու ըլլանք : Թերեւս, կամ հաւանօրէն, իւրաքանչիւրիս պիտի գայ կըրկին ու կրկին մեզ պաշարող հին փորձութիւնը, այն որ այնքան անգամներ յաղթած է մեզի : Հոս շեշտենք որոշակի և ազդուապէս թէ անհրաժեշտ չէ որ Քրիստոսի հետեւելու որոշումը տուող ունէ անձ վերստին տեղի տայ իր մասնաւոր փորձութեան կամ ուրիշ ունէ փորձութեան : Սակայն եթէ այդ անձը մոռացութեան վայրկենի մը մէջ, կամ արդէն իսկ շեշտուած էական բաները զանց ընելուն հետեւանքով, գայթի և իյնայ, թող յիշէ իսկոյն թէ իր անկումին պատճառը Յիսուս Քրիստոս չէր,

այլ Յիսուս Քրիստոս չունենալը : Ուստի անմիջապէս թող Քրիստոսի վերագառնայ թողութիւն խնդրելու համար և թող որոշէ իր դժբախտ ու անտեղի փորձառութենէն օգտուիլ և այլեւս նոյն տեղը չիյնալ : Թող կրկնապատկէ իր հսկողութիւնը : Թող Քրիստոսի հետ կապակցութեան կէտերը բազմապատկէ վերոյիշեալ միջոցներն ու մեթոտները գործածելով և այսպէս Քրիստոսի պատշաճ պատեհութիւն ընծայելով որ բոլորովին փրկելու իր կարողութիւնը ցոյց տայ : Պէտք է քաջալերուիլ յիշելով թէ ամէն մարդիկ փորձուած են ու կը փորձուին մեզի նման և թէ անհամար բազմութիւններ Քրիստոսով յաղթելու գաղտնիքը ստրված են ամէն երկրի ու ցեղի մէջ : Այս յաղթութիւնն հետեւաբար մեզի համար է : Վերջին ծայր լուրջ ըլլանք այս Քրիստոսը մեր անձնական Փրկիչն ընելու մեր առաջադրութեան մէջ : Սորվինք անմիջապէս դիմադրել չարին առաջին թելադրութիւններուն, երբ մեր մտքին ներկայանան անոնք, վասն զի այս է ճակատամարտի մեծ զաշտը : Սորվինք անմիջապէս Քրիստոսի նայիլ : Մեր ժամերն ու վայրկեանները լեցնենք հակազդող հրապոյրներով, նոր ու սուրբ յանկանութիւններով, և անչահախնդրական խորհուրդներով ու այլասիրական ծբագիրներով : Յարատեւենք այս և իրբեւ էական ցուցուած ամէն ուրիշ բաներ ընելու մէջ, որպէս զի Քրիստոսի շաւղին մէջ մնանք, վասն զի, երբ Աստուծոյ կ'ընկերակցինք, չենք կարող երբեք իյնալ :

8. Վերջապէս մեր աչքերն ուղիղ կողմ յառած պահենք : Չնայինք անցեալ ճախողանքնե-

րուն և թերութիւններուն, վասն զի այդ կ'արթնցընէ աստածէա խորհուրդներ ու վհատեցուցիչ յուշեր: Չնայինք մեր փորձութիւններուն, վասն զի այդ կրնայ մեզ ջլատել և միտքը անչափ լեցնել փորձութեամբ որ այս վերջինը պատեհութիւն գտնէ աճելու և ի վերջոյ մեզի ընել տալու բուն այն բանը որմէ խոյս տալ կը բաղձանք: Չնայինք մեր նեղութիւններուն ու երկիւղներուն, ի բաց առեալ երբ սաստիկ կը ճնչեն մեր վրայ, այն ատեն ևս ոչ թէ իբրև քար գայթակղութեան նկատելու համար զանոնք, այլ իբր քար քայլափոխի՝ ի գործ հրաւիրելու համար մեր բովանդակ ոյժը բարձունքներ մագլելու մեր ձեռնարկին մէջ: Չնայինք մինչև իսկ մեր յաղթանակներուն, որ չըլլայ թէ հպարտանալով ու ինքնագոհ ըլլալով կորսնցնենք մեր կապակցութիւնը յաղթական զօրութեան ազրիւրին հետ: Չնայինք մեր անձերուն, վասն զի զանոն փորձառութեամբ սորված ենք թէ մեզմէ անհունապէս մեծ բանի մը կարօտ ենք յաղթութեան և ազատութեան կեանքեր ունենալու համար: Չնայինք ուրիշներու, ի բաց առեալ երբ իրենց Քրիստոնէավայել օրինակով ու հոգևոր իմաստուն խրատներով յարմարութիւն ունին մեզ Քրիստոսի առաջնորդելու, կամ երբ մեզի պատեհութիւններ կ'ընծայեն մեր անձերը մոռնալու՝ իրենց բարոյական ու հոգևոր մեծամեծ կարօտութիւնները հոգալով:

Հապա ո՛ւր նայինք, ո՛ւր սեւեռներ մեր աչքերը: Յիսուս Քրիստոսի, և միայն Անոր վրայ, որ մեր հաւատքին ոչ միայն Առաջնորդը և Սկսողն է, այլ և Կատարողն ու Կատարելագործողը: Անոր

նայելով պիտի փոխուինք նկարագրով, որ օր ըստ օրէ աւելի պիտի նմանի Անոր նկարագրին, մեր սիրտերը պիտի յորգեն հարազատ ուրախութեան ու գոհունակութեան զգացումներով, պիտի մշտնենք Աստուծոյ որդիներու փառաւոր ազատութեան մէջ, և մեր կեանքերն հետզհետէ աւելի օգտակար պիտի ըլլան ամէնուն որոնց հետ յարաբերութիւն կ'ունենանք և պիտի ըլլան զօրութեան ազրիւր մը մեր ազգին ու մեր ժամանակակիցներուն:

ՄԱՍՆ Բ.

Այս տետրակին առաջին մասին մէջ անհատի մը աշակերտութեան անձնական պայմաններուն վրայ խօսեցանք: Հիմա պիտի քննենք անոր ընկերային յարաբերութիւններն ու պատասխանատուութիւնները: Թէ՛ անձնական և թէ՛ ընկերային տարրերն անհրաժեշտ են: Ոչ ոք կ'ապրի իրեն համար միայն: Ամէն ոք ի հարկէ՝ ուրիշներու վրայ կ'ազդէ ի բարին կամ ի չարն: Ուզենք թէ չուզենք, օժանդակ կամ արգելք կ'ըլլանք մեր շուրջ գտնուողներուն: Անձնասէր ու ստորին մարդիկ միայն կրնան պատասխանատուութիւն ու պարտականութիւն չճանչնալ ընկերներու հանդէպ: Չենք կարող նկարագրի կազմել կամ Աստուծոյ հետ հաղորդակցութիւն հաստատել, եթէ ծուռ կամ անձնասիրական յարաբերութեան մէջ ենք մեր ընկերներուն հետ: Եթէ մարդոց հանդէպ ուղիղ զիրքի մէջ չենք, չենք կրնար ուղիղ զիրքի մէջ ըլլալ Աստուծոյ հանդէպ:

1. Հրապարակային Դաստիարակներն Նշանակութիւնը

Ամէն ոք պարտականութիւն ունի ընտանիքի, բարեկամներու, ընկերութեան և երկրի հանդէպ: Մարդոց ամենամեծ ուսուցիչները, մարգարէները, բարեկարգիչները և առաջնորդներն անոնք եղած են որ իրենց համար չէին ապրեր, այլ ուրիշներու համար, մինչ պատմութեան մէջ երեւցող ամէնէն ստորին մարդիկն անոնք եղած են որ ամէնէն անձնասէր ու վատ նկարագիրներն ունէին: Եթէ Յիսուս Քրիստոսի ճշմարիտ աշակերտներն ըլլանք, կը փրկուինք ծառայելու համար: Ինչպէս Յիսուս սորվեցուց Լեռան Վրայի Քարոզով և ամբողջ իր կեանքով, «Դուք էք երկրի աղը. ապա եթէ աղը իր համը կորսնցնէ, ինք ինչով պիտի աղուի. անկէ ետեւ բանի մը չգար, միայն թէ դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին տակ կոխուելու: Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ: Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գրուանի տակ, հապա աշտանակի վրայ, և լոյս կու տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն: Այնպէս թող լուսատրէ ձեր լոյսը մարդոց առջև, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը, ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է» Մատ. Ե. 13 - 16: Քրիստոսի վարդապետութիւն մը չէ այս, այլ՝ վարդապետութիւն մը, որ անհրաժեշտ է բանին ընթացքին: Քրիստոսն էր Սուտուսն է, բարի աւետիս: Աւետիսն հաղորդուելու է, բարի լուրը տրուելու է: Եւ լուրն է Աստուծոյ մէջ կեանք ունենալ Յիսուս Քրիստոսով: Քրիստոսեան է անձ մը որ Աստուծոյ

այս կեանքն ունի Քրիստոսով: Սակայն ամէն ճշմարիտ կեանք ինքզինք կը վերարտադրէ: Ճշմարտութեան վկայելու և կենաց աւետիսը ուրիշներու տալու անհրաժեշտութիւնը ակնյայտնի է բանաւոր պատճառներով, որոնց մին է սիրոյ տիեզերական ու անսահմանափակելի ընտելութիւնը: Ինչպէս լոյսը իր իսկ ընտելութենէն պիտի փայլի, նոյնպէս սէրը ինքզինք պիտի նուիրէ մեր շուրջ գտնուող կարօտեալներուն: Այն որ չփայլի՝ խաւար է և ոչ լոյս, և այն որ ուրիշներու տալու կամ օգնելու փափաք չունի՝ ճշմարիտ սէր կամ կեանք չունի:

Տալու փափաքի կողմէ սիրոյ ոչ միայն տիեզերականութիւնը, այլ և բոլոր մարդոց տիեզերական ու նոյնանման կարօտութիւնը կենաց այս Աւետարանին, հրամայական պատճառ է որ Քրիստոսը դաւանինք: Մարդիկ Աստուծոյ համար ստեղծուած են, և հոգին հանգիստ չգտներ մինչև որ Անոր մէջ չհանգչի: Մեր շուրջ ամէն ոք ճշմարտութեան կը կարօտի այնքան որքան մենք, և Աստուած ճշմարտութիւնը սորվողներէն կը պահանջէ բոլոր իրենց կարելին ընել՝ ուրիշներու սորվեցնելու համար դայն:

Դարձեալ, Քրիստոսի տիեզերականութիւնը իբրև միակ էակը որ կարող է լիովին գոհացնել մարդկային մէն մի սիրտ՝ հրամայական պատճառ է որ ուրիշներու հաղորդենք իր պատգամին աւետիսը: Ինքն է ամէն կեանքի լրացուցիչը, ամէն անձի կարօտութեան զարմանը, բոլոր մեր ի դերեւ ելած յոյսերուն, տենչերուն և գաղափարականներուն լրումն ու կատարումը: Ինք կու գա՛

ոչ թէ աւրել, այլ կատարել, լիովին շնորհել ամէն պարագայ կեանք: Ճշմարտութեան ամէն պատգամ, քաղաքակրթութեան, գիտութեան, գրականութեան, բարոյականութեան և կրօնի ամէն յառաջ-գիմութիւն նոյն միջոցով եկած է մեզի, այնպիսի-ներու ձեռամբ որ իրենց ունեցածէն բաժին կը հա-նեն չունեցողներուն և գիտեն ճշմարտութիւնը պատմել չգիտցողներուն: Ի՞ր ընկերները սիրող մարդը կը նմանի կենդանի ջրոյ գետի մը, որ օրհ-նութիւն կը սփռէ արեւատոջոր արտերուն: Ի՞ր ըն-կերներուն վրայ սէր և հոգ չունեցողը նման է Մեռեալ Ծովուն, որու կայուն ու դառն ջուրերուն մէջ ոչ մէկ կենսաւոր կարող է ապրիլ: Ո՞ր կեանք-ը կը վարենք մենք:

Պարտելով աշակերտ ժողովող, սորվեցնող, քարոզող և բարիք ընող Քրիստոսի իսկ պատուէրն ու օրինակը մեզ կը հրաւիրեն Իրեն հետեւիլ ու-րիշներու օգնելու մէջ: Ամէն հոգիի յարգը, մեր շուրջ գտնուող ամէն անհատի կարօտութիւնը, յա-ւելուածական հրաւեր է այս գործն ընելու: Մեր երկրին կարօտութիւնն այսօր մեզ կը հրաւիրէ նոյն անշահախնդրական ծառայութեան: Այսպէս կը տեսնենք անա թէ ինչո՞ւ Քրիստոս կը հրաւիրէ մեզ որ ուրիշներ մասնակից ընենք այս կեանքին, երբ կ'ըսէ. «Արդ ով որ մարդոց առջեւ զիս կը դաւանի, ես ալ զանիկա պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջեւ՝ որ երկինքն է: Եւ ով որ մարդոց առջեւ զիս կ'ուրանայ, ես ալ զանիկա պիտի ուրանամ իմ Հօրս առջեւ՝ որ երկինքն է: Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու եկայ. խաղա-

ղութիւն ձգելու չեկայ, հապա սուր. վասն զի ե-կայ մարդը իր հօրմէն զատելու, ու աղջիկը իր մօրմէն, ու հարսը իր կեսուրէն: Եւ մարդուն թրշ-նամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան: Ան որ հայ-րը կամ մայրը ինծմէ աւելի կը սիրէ, ինծի ար-ժանի չէ. և ան որ տղան կամ աղջիկը ինծմէ ա-ւելի կը սիրէ, ինծի արժանի չէ...: Ան որ իր ան-ձը կը գտնէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը ինծի համար կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա:» Մատ. Ժ. 32—39:

Քրիստոս մեզ կը հրաւիրէ ամէն բան թողուլ և Իրեն հետեւիլ: Ինք կ'ուզէ մեր ամբողջ սիրաբ: Իրաւախոհութիւն անկարելի է: Ամբողջ անբաժան ընութեան Իր պահանջը քամախն պահանջ մը չէ, այլ՝ ընական ու անխուսափելի հոգեբանական օրէնք-ի մը համաձայն: Փորձառութեան ու ամբողջ կեանքի մէջ տառապէս ճշմարտ է թէ սկզբունքի հարցերու մէջ յաջող իրաւախոհութիւն անկարելի է: Ինչպէս կ'ըսէ Քրիստոս, «Հապա եթէ քու աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ: Բայց եթէ քու աչքդ վաս է, բոլոր մարմինդ մութ կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է, ալ այն խաւարը օրջափ է: Մարդ մը չկրնար երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել. վասն զի կամ մէկը պիտի ստէ և միւսը սիրէ, կամ մէկուն պի-տի յարի և միւսը պիտի արհամարհէ: Չէք կրնար ծառայիլ Աստուծոյ ու մամոնայի:» Մատ. 23. 22—24: Այսպէս իրաւախոհութիւն անհնար է: Չենք կրնար կեանք մը գաղտնի ապրիլ և ուրիշ մը հրա-պարակաւ, մէկը միտքով և միւսը խօսքով ու գոր-

ծով, մէկը տան, իսկ միւսը շուկայի մէջ: Բաժանում ըլլալու չէ բարոյականութեան ու կրօնի, հաւատքի ու կենցաղի միջև: Եթէ ճշմարտութիւնը գտած ենք, զայն խորհինք, խօսինք ու գործադրենք կեանքի մէջ գաղտնի թէ մարդոց առջև:

Խաչը առնել, ինչպէս կը պատուիրէ Քրիստոս, կը նշանակէ Աստուծոյ կամքն ընել և, եթէ հարկ ըլլայ, մեր կամքը զօհելով: Խաչը, Քրիստոսի համար, կը նշանակէր Իր մահուան գործիքը: Կը ներկայացնէր հալածանք և ցաւ ու առերեւոյթ պարտութիւն և մահ: Այսու հանդերձ ըսաւ Ան, «Այն գաւաթը զոր Հայրը ինձի տուաւ՝ պիտի չխմե՛մ զանիկա:» Ինք կը ճանչնար Աստուծոյ կամքը՝ նոյն իսկ Իր կեանքին գնով՝ ընելու անխուսափելի անհրաժեշտութիւնը, վասն զի մարդիկ փրկելու աւելի դիւրին միջոց չկար: Ինչպէս ըսաւ Ինք, «Եթէ ցորենին հատը հողին մէջ իյնալով չմնունի, ինք մինակ կը մնայ, ապա եթէ մնունի, շատ արդիւնք կը բերէ:» Յովհ. ԺԲ. 24: Ուրիշներ փրկելու համար Քրիստոս պարտէր իր սննձը զօհել: Քանի որ չարութիւն կայ աշխարհի մէջ, զոհը մարդկային կեանքի տիեզերական օրէնք է:

Արդարութիւն սիրող ու Աստուծոյ համար ապրող մարդիկ պիտի տառապին մեղաւոր աշխարհի մը մէջ: Մարդկութեան ամենամեծ բարեբարները ամէնէն աւելի հալածուած են: Չարչարուելով մաքրութեան իրենց նկարագիրները, և զօհուելով կարող եղան իրենք մարդոց ծառայել և զանոնք բարձրացնել: Սովորատ մահուան դատապարտուեցաւ՝ ճշմարտութիւն սորվեցնելուն համար: Ազնիւն

Տանթէ տքորուեցաւ: Սովորաբար, Ֆիրէնցայի մեծ բարեկարգիչը, այրուեցաւ ցիցի կապուած: Արիասիրան Տելեմաք իր կեանքը զօհեց՝ սուսերամարտիկներու վայրագ հանդէսներուն դէմ բողոքելու համար կրկէսին մէջ նետուելով: Բայց իր մահուամբ առյաւէտ վերջացաւ Հռոմէական կայսրութեան այդ արատը: Կալիլէօ հալածուեցաւ նոր ճշմարտութեան համար զոր ինք քարոզեց: Քուրմպոս, որ նոր աշխարհ մը բացաւ մարդոց առջև, բանտով ու չլթայով վարձատրուեցաւ: Ծէնըր, որու մեծ զիւարը ծաղկախտի պատուհասէն գրեթէ փրկեց մարդկային ազգը, սաստիկ ընդդիմութեան բախեցաւ իր գործին համար: Այսպէս վարձատրած են միշտ մեղաւոր մարդիկ իրենց մեծագոյն բարեբարները: Հրապարակային դաւանութեամբ, նոյն իսկ զոհողութեան գնով, ճշմարտութեան անզրդուելի վկայ կանգնել, ահա միակ կերպը՝ որով կըրնանք մեր ընկերները փրկել կամ այն բարենորոգումները կատարել, որոնց պէտքը կ'զգացուի խորապէս ամէն կողմ: Ծշմարիտ հայրենասէրն այն է որ պատրաստ է տառապանք կրել: Յիսուս Քրիստոս ըսաւ, «Դուք իմ վկաներս պիտի ըլլաք:» Անոր ճշմարիտ հետեւողներուն և աշակերտներուն իւրաքանչիւրը վկայ է: Դատական այն վկան որ ճշմարտութիւնը գիտէ բոլոր ծածուկ կը պահէ, մինչ ուրիշներ կը տառապին, կամ անհաւատարիմ վկայ է կա'մ վատ: Մենք պարտական ենք վկայել ճշմարտութեան, եթէ պիտի փրկենք մեր երկիրը: Այսպէս յայտնի է թէ հաւատարիմ ըլլալ ուզող մէկը պարտաւոր է զՔրիստոս դաւանել հրապարակաւ:

2. Եկեղեցւոյ Անդամակցութեան Կարեւորութիւնը

Յիսուս Քրիստոսի անկեղծ աշակերտը, որ զայն ընդունած է իբրեւ իր Աստուածային Փրկիչն ու Տէրը, Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ անդամ ըլլալու է որչափ շուտ որ հնար է: Եկեղեցին Քրիստոսէ և անոր աշակերտներէն հաստատուեցաւ Քրիստոսի գործը աշխարհի մէջ յառաջ տանելու համար իբրեւ ընկերակցութիւն մը, և Անոր թագաւորութիւնը յառաջ տանելու համար երկրի վրայ ճանչցուած մարմինն է: Այն կը պահէ մարդոց առջեւ ընկերային թէ անհատական կեանքի Յիսուսեան գաղափարականը: Այն կը հռչակէ նաև զՅիսուս իբրեւ կենդանի անձնաւորութիւն մը, որու հետ կենսական կապակցութեան չնորհիւ կրնան անոնք իր գաղափարականն իրականացնելու յոյսը տածել: Այնպէս իրարու կը կապէ մարդիկը որ զիրար փոխադարձաբար կը քաջալերեն Քրիստոնէական հաւատքը ծաւալելու համար: Մենք կը ճանչնանք կազմակերպութեան, միութեան և համերաշխութեան յարգը մարդկային կեանքի ամէն ուրիշ ճիւղի և ասպարէզի մէջ: Պէտք է որ այդ առաւելութիւններէն օգտուինք Քրիստոսի դատը յառաջացնելու մէջ: Այն որ որոշած է Քրիստոսի անկեղծ աշակերտ ըլլալ և Անոր հնազանդիլ՝ աւելի զիւրին պիտի գանէ Քրիստոնէական իր նոր կեանքը Եկեղեցւոյ մէջ ասլրիլ քան դուրսը: Պատճառն ակնհարեւ է, Եկեղեցին իր մէջ ունի բազմաթիւ անձեր որ եռանդապիւն կ'աշխատին Քրիստոնէական կեանք վարել: Մարդ մը համալսարան կ'երթայ,

որպէս զի իր մտաւոր ընութեան զարգացման նպաստող իմացական միջավայրի մը մէջ մտնէ: Ծիշտ նոյն սկզբունքը կը յարգուի կրօնական կեանքի մշակման պահուն: Եկեղեցիին մէջ կը գտնուի Քրիստոնէական զարգացման յատուկ միջավայրը:

Ոմանք Եկեղեցիէն հեռու կը մնան, վասն զի շատ անտեղութիւններ և թերութիւններ կը տեսնեն անդամներէն ոմանց վրայ, կամ վասն զի Եկեղեցիին կեանքին ու մեթոտներուն մէջ ուրիշ բաներ կը տեսնեն որ անգոհացուցիչ են: Այս է սակայն ուրիշ զօրաւոր պատճառ մը եկեղեցին մտնելու, վասն զի ամէն կազմակերպութիւններու և շարժումներու պատմութիւնը կը ցուցնէ թէ անոնք լաւագոյնս կը բարեօքուին ձեռամբ մանաւանդ ներսը գտնուողներուն քան այնպիսիներու որ դուրսէն քննադատութիւններ ու թելադրութիւններ կ'ընեն: Եթէ այսինչ տեղերու Եկեղեցւոյ անդամները խեղճ ու անաղբիցիկ են, այդ յաւելուածական պատճառ է լոկ որ անոնց ի սպաս դնենք մեր դաստիարակութիւնն ու վարչական տաղանդները: Ծիշտ ինչպէս Հոռոմէական կայսրութեան և ուրիշ երկիրներու մէջ Եկեղեցին ընկերութեան ընկճուած ու խոնարհ խաւերուն մէջ սկսաւ բայց շուտով շահեցաւ իմացական զօրութեանն ու ազդեցութեան տէր մարդոց հաւատարիմ հպատակութիւնը, նմանապէս այսօր ամէն երկրի մէջ ժամն հասած է, երբ ազգային կեանքի ուսանողներն ու առաջնորդները կը հրաւիրուին իրենց տաղանդներն ի սպաս դնել Եկեղեցիին: Եկեղեցին սահմանուած է ըլլալ անշահախնդրական հաստատութիւն մը:

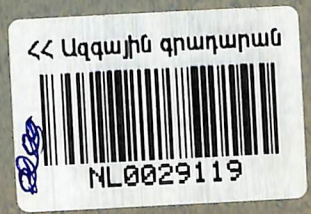
Աշխարհի մէջ կը գտնուի մարդոց և ընկերութեան ծառայելու համար: Կարօտ է օգնութեանը իւրաքանչիւր պարկեշտ Քրիստոնեայ աշակերտի, որ բուռն բաղձանք ունի ոչ միայն լաւագոյն կերպով վայելելու իր կեանքը, այլ և իր լաւագոյնն ընելու յօգուտ աշխարհի: Պէտք է շեշտել թէ Քրիստոնեայ աշակերտ մը որչափ զօրաւոր ու անկախ գգայ ինքզինք՝ նոյնչափ ինք պէտք կ'ըլլայ Եկեղեցիին, որպէս զի բազմութիւններու օգնէ իրենց կարօտութեան մէջ: Ունէ անկեղծ մարդու օգտակար է իր նպատակն յայտնել հրապարակաւ: Եկեղեցին լաւագոյն պատեհութիւնը կ'ընծայէ աւտոր համար: Ուրիշներ մեր օրինակին խրախոյսին պէտք ունին: Ուստի մեզի և ուրիշներու զլանալու չենք հասարակաց այս ամենակարեւոր օգտին համար գործակցելու շահը: Եկեղեցիին նշանակութիւնը և օգուտները լաւ ըմբռնելու համար մարդ երեւակայելու է թէ արդիւնքն ի՞նչ պիտի ըլլար, եթէ իւրաքանչիւր մարդ փորձէր առանձին ապրիլ իր Քրիստոնէական կեանքը: Որքան խորհինք մեր կեանքերուն պէտքերուն ու կարելիութիւններուն և, Քրիստոսի անուշով, երկրի վրայ կատարելի ընդարձակ գործին վրայ, նոյնքան լիովին պիտի համոզուինք թէ անհրաժեշտ հարկ է որ Յիսուս Քրիստոսի բոլոր անկեղծ ու հաւատարիմ աշակերտները միաբան մնան Իր Եկեղեցիին մէջ:

Ոչինչ կրնայ բռնել շնորհաց այս Աստուածընտիր միջոցին տեղը: Յիսուս Քրիստոս, Իր օրուան Աստուածային ընկերութեան հետ իր յարաբերութեան մէջ, ոչ միայն վարդապետութեամբ, այլ և

օրինակով անսխալելի կերպով ցոյց տուաւ այն ընթացքը որու պարտէին հետեւիլ իր աշակերտները: Տեսանք թէ Ինք համակերպեցաւ մկրտութեան պահանջին, և կը յիշենք թէ Ինք հաստատեց ինչ որ հիմա կը ճանչցուի Եկեղեցւոյ մէջ իբր Սուրբ Հաղորդութիւն: Յիսուսի ոչ մէկ ճշմարիտ աշակերտ կարող է շնորհքով ու Քրիստոսի զիտութեամբ և անշահախնդիր ծառայութեան համար կարողութեամբ զարգանալ յուսալ, առանց օգուտ քաղելու այդ սրբազան խորհուրդներուն անգին արտօնութիւններէն, որոնք կու գան Քրիստոսի, իբր անկեան քարի, վրայ հիմնուած Եկեղեցիին հետ աւնչութենէ: Մարդկային ոչ մէկ միջոց, ո՛րքան ալ կարեւոր ըլլայ, զոր օրինակ Ուսանողներու Քրիստոնէական Ընկերակցութիւնը, Քրիստոնէական այլևայլ եղբայրակցութիւններ կամ ուրիշ ունէ կազմակերպութիւն, կարող է Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ տեղը բռնել ունէ չափով: Բարեբախտաբար Երիտասարդաց Քրիստոնէական Ընկերակցութեան նման ընկերութիւններ իրենք զիրենք Եկեղեցւոյ ծառայ կը նկատեն և ոչ փոխանորդ: Իրենք անոր պաշտօնները չեն կատարեր, այլ միայն կ'աշխատին անոր ազգեցութիւնը զօրացնել ու տարածել: Եկեղեցին կ'օճղն է, իսկ այս կազմակերպութիւններն ու շարժումները՝ անոր ճիւղերը: Մարդկային ազգին բարելաւման ծառայող Քրիստոնէական բոլոր իրապէս կարեւոր շարժումներն ու ձեռնարկները իրենց ուժն ու կենսունակութիւնը կ'ստանան Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ հետ իրենց յարաբերութենէն: Հետեւապէս Քրիստոնեայ աշա-

կերտը, ուրիշ ինչ ալ զանց ընէ, թող զանց չընէ
 իսկոյն ամէն անհրաժեշտ քայլեր առնել՝ լրացնելու
 համար Գրիստոսի Եկեղեցւոյն գործօն ու արդիւնա-
 ւոր մէկ անդամն ըլլալու պայմանները:

Այս տեսրակին մէջ ըսուածները կարգացողնե-
 րէն ամէնուն ալ մեծ պէտքն է եղբակացուցիչ խոր-
 հողութիւն կամ նկարագրի վճռականութիւն: Եղ-
 բակացուցիչ խորհողութիւնն է կատարելապէս խոր-
 հիլ սկզբունքներուն ու իրողութիւններուն վրայ և
 ապա որոշ եղբակացութեան մը գալ: Իսկ նկարա-
 գրի վճռականութիւնն է ներկայացած խնդիրները
 լուծելու ունակութիւնը: Մարդու մը կեանքին մէջ
 չկայ աւելի մեծ վտանգ կամ տկարութեան աղբիւր
 քան խնդիրներու լուծումը երկարաձգելու և իրա-
 ւախոհ ըլլալու ունակութիւնը: Այդ կարելի չգար-
 ձըներ երբեք զօրաւոր բնութեան մը կազմութիւնը
 կամ կրօնական գոհացուցիչ փորձառութեան մը
 ստացումը: Յիսուս Գրիստոս իր հրապարակային
 պաշտօնէութեան սկիզբէն մինչև վերջը չեղտեց
 կրօնի մէջ կամքի գործածութեան աւագ կարևո-
 րութիւնը: Ճանապարհ, ազատ անցք տալու ենք
 սա սկզբունքին, զոր ինք այնքան որոշ ու ազդու
 բառերով յայտարարեց, թէ ան որ կ'ուզէ ընել՝
 պիտի գիտնայ: Մեզմէ ամէն մէկը, բոլոր սբտով
 ու ամէն գնով, հաստատ թող որոշէ թէ փութով
 ու զիւցազնաբար ի գործ պիտի դնէ հոս ցոյց տըր-
 ուած մէն մի միջոց: Հիմա է ընդունելի ժամանա-
 կը: Հիմա է փրկութեան օրը: Հիմա է գործի ժա-
 մը այնպիսի խնդիրներու մասին որոնք մեր յաւի-
 տենական ճակատագրին կ'ազդեն:

Գրքոյկիս մէջ յուզուած խնդրով շահագրգռուողներուն ջերմապէս կը յանձնարարուին հետեւեալ գիրքերը .

	Դան.
Քրիստոնեական Նկարագիր	20
Քրիստոսի Կեանք (լարակազմ)	17.50
Յիսուս Քրիստոսի Վարքը	12.50
Առաջնորդ Նոր Կտակարանի	15
Աւետարանին Պատմականութիւնը	5

Գին 5 դահեկան

Մատթէոսեան Գրատուն, Պայպը Հաուս, Սթամպուլ